

ปัญหาการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล

และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537¹

ชุตินา ขาละม้าย²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยมีการจัดระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกในหมู่บ้านด้วย เพื่อมุ่งใจให้มีผู้คนมาซื้อลักษณะเป็นการแข่งขันทางธุรกิจ โดยธุรกิจบ้านจัดสรรมีการเจริญเติบโตการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายในที่ดินอันเป็นสาธารณะของแผ่นดิน แต่ก็ไม่ได้มีการจัดให้มีตามที่ให้คำมั่นไว้ และเมื่อที่ดินทำกินไม่เพียงพอประชาชนก็เริ่มมีการบุกรุกที่ดินซึ่งในปัจจุบัน หากมีการบุกรุกที่ดินสาธารณะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่รับผิดชอบก็ยังไม่มียกกฎหมายด้านการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ให้อำนาจอย่างเต็มที่ เนื่องจากการบริหารงานยังมีอยู่ที่ส่วนราชการส่วนกลาง แต่ในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ก็มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากกว่า

อย่างไรก็ตาม จากปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับปัญหาการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ระหว่างประชาชนผู้บุกรุก และองค์การบริหารส่วนตำบล การดำเนินงานยังมีความล่าช้าเพราะกฎหมายในปัจจุบัน (ปี 2563) ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นก็ยังมิอยู่ การค้นคว้าอิสระนี้มีจุดประสงค์เพื่อปกป้องที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินจากประชาชนผู้บุกรุกที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นตัวแทนของหน่วยงานของรัฐที่จะเข้าไปจัดการหรือดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ จากผู้ที่บุกรุก และเพื่อใช้ควบคุมการจัดสรรที่ดินเป็นเฉพาะเนื่องจากการวางผังเมืองหรือวิธีการในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน การที่รัฐจัดสรรที่ดินจำนวนมากให้ประชาชนมีที่ทำกิน แต่ก็มีประชาชนบางส่วนที่ไม่สามารถ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. มัลลิกา พินิจจันทร์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์สุเมธ งามประดับ และ รองศาสตราจารย์กำธร กำประเสริฐ

²นักศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (สาขาวิทยาการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดขอนแก่น)

รักษาสถานที่ที่ดินทำกินของตนเองได้ ในบางครั้งจึงจะต้องบุกรุกที่สาธารณะกรณีศึกษาเกี่ยวกับกฎหมาย ที่เกี่ยวกับการดูแลและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จากปัญหาการบังคับใช้ กฎหมายที่เกี่ยวกับการดูแลและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งสามารถสรุป ได้ดังนี้ จากสภาพการณ์และการดำเนินการต่าง ๆ ที่ผ่านมา แม้จะมีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลในการดูแลรักษาป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่ในเขตที่ดินขององค์การ บริหารส่วนตำบลก็ยังมีกรบุกรุกที่ดินอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา

จากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จึงทำให้พบว่า ปัญหาการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การ บริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในประเด็น 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง ปัญหาอำนาจหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการสั่ง อนุญาต และ อนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการกับผู้บุกรุกหรือรุกล้ำที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา 59 (2) พระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมาตรา 59 บัญญัติไว้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในทางปฏิบัติอำนาจหน้าที่นายกองค์การ บริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการดูแลรักษาป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มีหน้าที่เพียง ประสานงานและนำรังวัดที่ดินที่มีการรุกล้ำเท่านั้น เพื่อส่งข้อมูลไปให้นายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เท่านั้น โดยมีได้ให้อำนาจสั่งรื้อถอนโดยเด็ดขาด หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดิน เนื่องจากจะมีการอ้างว่าไม่มีอำนาจตามกฎหมายโดยตรง โดยอาศัยพระราชบัญญัติสภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 (6) ว่า “นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น” ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ชัดแจ้งว่าให้นายองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถทำอะไรได้เด็ดขาด เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินการกับผู้บุกรุกหรือรุกล้ำที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักกระจายอำนาจ

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหาเรื่องมาตรการเกี่ยวกับการหวงกันที่ดินของรัฐ ตามมาตรา 68 (8) พระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 68 ภายใต้งบบังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (8) การคุ้มครองดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 68 (8) ให้ดูแลทรัพย์สินแผ่นดิน ซึ่งที่ดินก็เป็นทรัพย์สินแผ่นดินหากระบุชัดเจนหรือ มีกฎหมายให้อำนาจชัดเจนเกี่ยวกับการออกมาตรการหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น เรื่อง การบุกรุกที่ดิน เหมือนกับ

เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อใช้บังคับในเขตพื้นที่ได้โดยอาศัย มาตรา 71 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แต่ไม่สามารถออกกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวกับเรื่องการบุกรุกที่สาธารณะได้ แต่ถ้าเป็นเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องการบุกรุกที่สาธารณะ เช่น ข้อบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ก็จะสามารถออกเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ตาม พระราชบัญญัติสาธารณสุข มาตรา 29 ให้อำนาจออกได้และหลักการดังกล่าวก็ไม่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจในการบริหารได้อย่างแท้จริง

ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไปคือองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีอำนาจในการออกคำสั่งสั่งรื้อถอนอันเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง การคุ้มครองดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ก็จะไม่เป็นรูปธรรม ทำให้มีการบุกรุกที่ดินอันเป็นเป็นสาธารณประโยชน์อยู่เรื่อยไป ซึ่งการบังคับใช้มาตรการบังคับทางปกครองของฝ่ายปกครองมีความสำคัญเป็นอย่างมาก คือ ใช้เพื่อให้ผู้รับคำสั่งทางปกครอง ยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครอง ซึ่งจะมีผลทำให้วัตถุประสงค์ของกฎหมายในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมและความมั่นคงในประเทศ ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและก่อให้เกิดเป็นผลได้จริง

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับการจัดผังเมืองเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามมาตรา 68 (13) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 68 ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (13) การผังเมืองการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มีบทบาทหรืออำนาจทั้งในทางกฎหมายและทางปฏิบัติ จึงเป็นปัญหาข้อกฎหมายในการดำเนินการในการจัดผังเมืองอย่างแท้จริง แม้ตัวแทนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่จะได้เข้าร่วมคณะกรรมการ หรือมีบทบาท หรืออำนาจหน้าที่ในการร่วมตรวจสอบ หรือพิจารณาเกี่ยวกับงานผังเมือง ทั้งที่ที่ตั้งของที่ดินอยู่บนพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ตาม เนื่องจากตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 68 (13) ไม่ได้บัญญัติเรื่องเกี่ยวกับการจัดการผังเมืองอย่างชัดเจนทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ยังไม่มีความสามารถพอที่จะสามารถรองรับการดำเนินการกิจด้านผังเมืองรวมจากรัฐบาลได้ เพราะไม่มีการกำหนดอำนาจไว้อย่างชัดเจน และยังไม่มีการดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ผู้ที่มีความสามารถในการดำเนินงานด้านผังเมืองได้อย่างชัดเจนในองค์การบริหารส่วนตำบล

ดังนั้นการศึกษาในเรื่องปัญหาการดูแลและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งซึ่งจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์สภาพปัญหาทางกฎหมายที่ได้ให้อำนาจแก่องค์การบริหารส่วนตำบล จึงจำเป็นต้องหาวิธีการ แนวทางแก้ไข เพื่อให้การดูแลรักษาการจัดการ และใช้สิทธิประโยชน์ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้เกิดความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ประชาชนโดยรวม

จากที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นคือไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ชัดเจนว่า ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำอะไรได้เด็ดขาดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินการกับผู้บุกรุกหรือรุกล้ำที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักกระจายอำนาจ จึงควรเพิ่มเติมให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลของตน ในเรื่องการการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หากมีประชาชนทั่วไปมาบุกรุกที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการบริหารจัดการเกี่ยวกับผู้ที่รุกรล้ำที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เป็นตัวแทนของรัฐในการดำเนินคดีตามกฎหมายกับผู้ที่จะกระทำผิดกฎหมายได้ทันทีหรือองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการกับผู้บุกรุกได้แต่ฝ่ายเดียวก็ได้

2. ปัญหาองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีอำนาจในการอนุมัติงบประมาณไปในโครงการต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะทำขึ้นเพื่อให้มีอำนาจสำคัญและมีอำนาจเต็มที่ในเขตการปกครองของตนและไม่สามารถออกกฎข้อบังคับที่เกี่ยวกับเรื่องการบุกรุกที่สาธารณะได้ แต่ถ้าเป็นเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องการบุกรุกที่สาธารณะ จึงควรเพิ่มเติมให้การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการดำเนินการหรือหวงกันหรือดำเนินการกับผู้บุกรุกที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินได้ด้วยตนเอง และไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดิน รวมทั้งให้ความเห็นชอบ และปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดิน และกฎหมายอื่นเกี่ยวข้องในกรณีที่มีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดิน โดยนายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมกันดำเนินการหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการก็ให้มีอำนาจกระทำได้และมีอำนาจในการออกกฎเกี่ยวกับการดูแลและป้องกันการบุกรุกในที่ดินสาธารณะเพื่อบังคับใช้ในเขตพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลได้

3. ในปัญหาข้อนี้องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มีบทบาทหรืออำนาจทั้งในทางกฎหมายและทางปฏิบัติ จึงเป็นปัญหาข้อกฎหมายในการดำเนินการในการจัดผังเมืองอย่างแท้จริง แม้ตัวแทนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่จะได้เข้าร่วมคณะกรรมการหรือมีบทบาทหรืออำนาจหน้าที่ในการร่วมตรวจสอบหรือพิจารณาเกี่ยวกับงานผังเมืองด้านผังเมืองของที่ดินสาธารณะเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของประชาชน แต่ก็ไม่ได้มีอำนาจในการดำเนินการด้านผังเมืองของที่ดินสาธารณะเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดิน

ของประชาชนอย่างเต็มที่และมีอิสระตามหลักการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงตามกฎหมาย ทั้งที่ที่ตั้งของที่ดินอยู่บนพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ตาม จึงควรที่จะเพิ่มเติมให้การผังเมืองด้านการป้องกันและดูแลที่ดินสาธารณะเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของประชาชนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองในการดำเนินการด้านผังเมืองของที่ดินสาธารณะเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของประชาชน เพื่อให้เป็นไปตามผังเมืองรวมที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วยการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและกันเขตแนวนอนด้านผังเมืองของที่ดินสาธารณะ เพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของประชาชน และการพัฒนาหรือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาโดยการจัดโครงการความสำคัญของการจัดวางผังเมืองรวมในเมืองนั้น และองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถบังคับดำเนินการเกี่ยวกับการจัดผังเมือง และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจเต็มที่ในการกำหนดให้มีการชดเชยกรณีมีการเวนคืนที่ดินหรือจัดผังเมืองด้านผังเมืองของที่ดินสาธารณะเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของประชาชน และบรรเทาความเสียหายอย่างเหมาะสม และให้สำนักงานผังเมืองมีหน้าที่ในการกำกับดูแลและให้ความรู้ รวมทั้งประสานงานในการจัดการด้านการจัดผังเมืองกับองค์การบริหารส่วนตำบล และกฎหมายที่ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการด้านผังเมืองของที่ดินสาธารณะเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของประชาชนมากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง การบริหารจัดการด้านผังเมืองของที่ดินสาธารณะเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของประชาชนรวมที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วย การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและกันเขตแนวนอน และการพัฒนาหรือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาโดยการจัดโครงการความสำคัญของการจัดวางผังเมืองของที่ดินสาธารณะเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของประชาชนรวมในเมืองนั้น จะเป็นเครื่องช่วยสนับสนุนให้รัฐและเอกชนบรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในการพัฒนา เพราะปัญหาต่าง ๆ เกิดจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มีบทบาทอย่างแท้จริงในการกำหนดแนวทางและงบประมาณในการบริหารจัดการด้านผังเมืองของที่ดินสาธารณะเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของประชาชนอย่างแท้จริง ยกตัวอย่างเช่น ระบบถนนไม่ได้มาตรฐานก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้โดยง่าย การระบายน้ำไม่เป็นระบบที่ดีก่อให้เกิดปัญหากระทบกระเทือนถึงอาคารร้านค้า และการใช้ที่ดินขาดระเบียบ เนื่องจากไม่มีการวางแผนหลักในการดำเนินการ ทำให้การบริหารจัดการด้านผังเมืองของที่ดินสาธารณะเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของประชาชนไม่อยู่ในกรอบหรือแนวทางที่ถูกต้องเหล่านี้ เป็นต้น ดังนั้น ถ้าได้มีการจัดวางผังเมือง และมีการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ โดยมีประชาชนเข้ามามีหรือองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทอย่างแท้จริงในการมีส่วนร่วมด้วย ก็จะทำให้การบริหารจัดการด้านผังเมืองของที่ดินสาธารณะเพื่อป้องกันการบุกรุกที่ดินของประชาชนบรรลุเป้าหมายได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. การคุ้มครองที่สาธารณประโยชน์. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย, 2550.
- กองประชาสัมพันธ์และฝึกอบรม (ภายใน). รวมกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง. กรุงเทพมหานคร: สำนัก-
ผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2520.
- ชูวงศ์ นายบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.